21/09/2022

Η Μονή Εικοσιφοίνισσας υποδέχεται το χειρόγραφο Ευαγγελιστάριο – Μήνυμα προς την Βουλγαρία για την επιστροφή των κλαπέντων κειμηλίων

/ Ιερές Μονές

Η επιστροφή του χειρογράφου Ευαγγελισταρίου, κωδικοποιημένο ως 220, το οποίο χρονολογείται περί τα τέλη του 10ου και τις αρχές του 11ου αιώνα και είχε κλαπεί από την Ιερά Μονή Εικοσιφοίνισσας τον Μάρτιο του 1917, κατά την πρώτη Βουλγαρική κατοχή, αναθερμαίνει το ζήτημα για τον επαναπατρισμό των κειμηλίων από την γειτονική Βουλγαρία.

Του Νικόλαου Ζαΐμη

Την Πέμπτη 29 Σεπτεμβρίου, στις 5 το απόγευμα, θα πραγματοποιηθεί στην Μονή η επίσημη τελετή παράδοσης και παραλαβής του χειρογράφου από το Μουσείο της Βίβλου της Ουάσιγκτον. Παρών στην τελετή **ο Αρχιεπίσκοπος Αμερικής κ. Ελπιδοφόρος** ως εκπρόσωπος του Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου. Η ημερομηνία αυτή δεν έχει επιλεγεί τυχαία καθώς αποτελεί ημέρα μνήμης κατά την

οποία τιμώνται **τα θύματα της σφαγής της Δράμας.**

Όπως τόνισε ο **Μητροπολίτης Ξάνθης και Περιθεωρίου** και **Τοποτηρητής της Ιεράς Μητρόπολης Δράμας κ. Παντελεήμων** σε πρόσφατη συνέντευξη, έχουν κληθεί να παραστούν η Υπουργός Πολιτισμού **Λίνα Μενδώνη**, ο **Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερώνυμος** (ίσως στείλει εκπρόσωπό του), ο Πρέσβης των ΗΠΑ στην Αθήνα, η Πρόξενος στη Θεσσαλονίκη, ο Υπουργός Μακεδονίας – Θράκης, ο Περιφερειάρχης, οι φορείς, οι Αντιπεριφερειάρχες, οι Δήμαρχοι Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, οι Αρχιερείς όλης της περιοχής.

Φωτογραφία: ergasia-press.gr

Ξάνθης Παντελεήμων: Ας είναι ένα μήνυμα για τους ομοδόξους μας Βουλγάρους

Μέσα από τη συνέντευξη Τύπου την περασμένη Δευτέρα οι τοπικές αρχές καθώς και ο Τοποτηρητής της Ιεράς Μητροπόλεως, έστειλαν κάλεσμα στον Δραμινό λαό να δώσει βροντερό παρόν δηλώνοντας με τον τρόπο αυτό την αφοσίωσή τους στο πάγιο αίτημα για την άμεση επιστροφή των κλαπέντων κειμηλίων ναών και ιερών Μονών της Μακεδονίας και της Θράκης από τη Βουλγαρία.

Στο γεγονός της επιστροφής αναφέρθηκε **ο Μητροπολίτης Ξάνθης κ. Παντελεήμων**

δηλώνοντας, μεταξύ άλλων, ότι: «Αυτό το γεγονός ας είναι ένα μήνυμα για τους γείτονές μας, τους ομοδόξους μας, τους Βουλγάρους, να κάνουν ό,τι κάνει το Μουσείο της Βίβλου, να επιστρέψουν αυτά τα οποία πήραν στον φυσικό τους χώρο και είναι στη διάθεση του καθενός που θα θέλει να τα μελετήσει».

Παράλληλα, ο Σεβασμιώτατος αφού μίλησε για την ιστορία και την περιπλάνηση του χειρογράφου για πάνω από έναν αιώνα τόνισε ότι η τελετή αυτή θα είναι **“κατ’ αρχήν μια ευχαριστήρια δοξολογία προς την Παναγία για τον επαναπατρισμό αυτού του σπουδαίου κειμηλίου”.**

Μεγάλος απών ο μακαριστός Δράμας Παύλος

Ο Μητροπολίτης Ξάνθης δεν ξέχασε να μνημονεύσει και τον μακαριστό Μητροπολίτη Δράμας κυρό Παύλος ο οποίος εκοιμήθη αιφνιδίως τον περασμένο Μάιο. Ο μακαριστός Ιεράρχης είχε καταστήσει τρόπο ζωής τον αγώνα για τον επαναπατρισμό των ιερών κειμηλίων. Με δημόσιες τοποθετήσεις και συνεντεύξεις του, μάλιστα μία εξ’ αυτών ήταν στο ope.gr, ο Μητροπολίτης Παύλος κατήγγειλε την άδικη πράξη να παραμένουν εν αιχμαλωσία τα σεβάσματα της Εκκλησίας γενόμενα μουσιακό είδος. Σε συνεργασία με το Οικουμενικό Πατριαρχείο αγωνιζόταν για να δει μια μέρα αυτά να επιστρέφουν στον φυσικό τους χώρο. Δυστυχώς, δεν θα είναι σε αυτό το μεγάλο γεγονός για την περιοχή, αλλά η ψυχή θα παρίσταται εκεί.

“Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε πρώτα τον Πρόεδρο του Μουσείου της Βίβλου, τον Οικουμενικό Πατριάρχη, τον πατέρα Αγαθάγγελο, την καθηγήτρια κα Προδρόμου, τον Μητροπολίτη Νεαπόλεως κ. Βαρνάβα, γιατί αυτός μερίμνησε τα της μεταφοράς του Ευαγγελισταρίου από το αεροδρόμιο της Αθήνας μέχρι την

επιστροφή του κειμηλίου στη Μονή και βέβαια να μνημονεύσω και τον Μακαριστό Μητροπολίτη Δράμας κυρό Παύλο, γιατί από το 2020 μέχρι την εκδημία του είχε μια στενή συνεργασία με το Οικουμενικό Πατριαρχείο για την επαναφορά, τον επαναπατρισμό αυτού του κειμηλίου της Ιεράς Μονής”, δήλωσε **ο Μητροπολίτης Ξάνθης.**

“Ήταν πραγματικά οι προσπάθειες που έκανε ο Μακαριστός Μητροπολίτης Δράμας κυρός Παύλος σε όλα τα φόρα, εντός και εκτός Ελλάδος, πάρα πολύ έντονες και για αυτό τον λόγο έχουμε χρέος και νομίζω ότι αναγράφεται στην πρόσκληση, η εκδήλωση θα είναι αφιερωμένη στον Μακαριστό Μητροπολίτη Δράμας κυρό Παύλο. Θα είναι το λιγότερο που μπορούμε να κάνουμε για τη μνήμη του, μεταξύ άλλων ενεργειών που ήδη έχουμε κάνει”, δήλωσε **ο Αντιπεριφερειάρχης Π.Ε. Δράμας κ. Γρηγόριος Παπαεμμανουήλ.**

Η σύληση των κειμηλίων από τον κατοχικό βουλγαρικό στρατό

Τη Μεγάλη Δευτέρα 27 Μαρτίου 1917 , στρατιώτες του βουλγαρικού κατοχικού στρατού με επικεφαλής τον Βούλγαρο κομιτατζή Πανίτσα, εισήλθαν στη Μονή και αφού βιαιοπράγησαν κατά των μοναχών, άρπαξαν τα περισσότερα κειμήλια και τα μετέφερε στη Βουλγαρία, όπου κατακρατούνται μέχρι σήμερα στο Εθνικό Ιστορικό Μουσείο Σόφιας.

Στο σκευοφυλάκειο της Μονής ήταν αποθησαυρισμένα πολλά και σημαντικά κειμήλια, ενώ ιδιαίτερα αξιόλογη ήταν η βιβλιοθήκη της, η οποία πριν την καταλήστευσή της από τους Βουλγάρους το 1917 αριθμούσε 1300 τόμους βιβλίων, από τα οποία τα 400 ήταν χειρόγραφες μεμβράνες.

Τον Ιούνιο του ιδίου έτους (1917) Βούλγαροι στρατιώτες οδήγησαν τους μοναχούς σε ομηρία. Ορισμένοι από τους μοναχούς δεν άντεξαν τις συνθήκες και πέθαναν στη φυλακή. Όσοι μοναχόι επιβίωσαν στην ομηρία, επέστρεψαν στις 10 Οκτωβρίου 1918, μετά την ήττα των Βουλγάρων και Γερμανών.

Η ελληνική πολιτεία αντέδρασε αμέσως στη σύληση και αρπαγή των κειμηλίων.

Έτσι στις 31 Μαρτίου 1917, τέσσερις ημέρες μετά τη ληστρική επιδρομή, ο τότε Νομάρχης Δράμας Ν. Μπακόπουλος υπέβαλε διαμαρτυρία προς τις κατοχικές βουλγαρικές αρχές χωρίς όμως αποτέλεσμα. Το 1918, μετά την απελευθέρωση της περιοχής από τη Β' Βουλγαρική Κατοχή, το θέμα επιστροφής των κειμηλίων συζητήθηκε στην Ελληνική Βουλή. Ακολούθως, η ελληνική κυβέρνηση απαίτησε την εφαρμογή της Συνθήκης του Νεϊγύ (1919), σύμφωνα με την οποία έπρεπε να επιστραφούν όλα τα πολιτιστικά αγαθά που είχαν αρπαγεί κατά τη διάρκει των εχθροπραξιών. Το 1923 ο καθηγητής Βυζαντινής Αρχαιολογίας και ο διευθυντής του Βυζαντινού Μουσείου Αθηνών Γεώργιος Σωτηρίου μετέβη στη Σόφια για να ζητήσει την επιστροφή των κλαπέντων αντικειμένων (907 ιερά λατρευτικά αντικείμενα, 430 χειρόγραφους κώδικες, 467 αρχέτυπα, κ.ά.), αλλά επεστράφησαν μόνον 7.

Οι Βούλγαροι απέσπασαν παράνομα όχι μόνο τα κειμήλια της Μονής Εικοσιφοινίσσης, αλλά και πλήθος έτερων ελληνικών κειμηλίων από τη Μόνη Τιμίου Προδρόμου Σερρών και τις Μονές Παναγίας Καλαμούς και Παναγίας Αρχαγγελιώτισσας Ξάνθης. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο , οι Ιερές Μητροπόλεις καθώς και οι αρχές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχουν διατυπώσει επισήμως αίτημα για την επιστροφή των κλαπέντων ελληνικών κειμηλίων.

Κεντρική φωτογραφία: Ραφαήλ Γεωργιάδης/ ope.gr

Διαβάστε επίσης:

100 χρόνια μετά, στη βάση του το χειρόγραφο Ευαγγελιστάριο

Πηγή ιστορικών στοιχείων: Ιερά Μητρόπολη Δράμας – Πληροφορίες: ergasia-press.gr